

майбутнього» та «Microsoft®Партнерство у навчанні», залучення до співпраці викладачів, студентів, а, відповідно, майбутніх учителів та учнів дає змогу вдосконалити навчальний процес.

ЛІТЕРАТУРА

1. Intel®Навчання для майбутнього. — К.: Нора-прінт, 2005.
2. Морзе Н. В. Основи інформаційно-комунікаційних технологій. — К.: Видавнича група ВНУ, 2006. — 352 с.

Марія БОЙКО, Олеся МАРТИНЮК

МЕТОД ПРОЕКТІВ В СТРУКТУРІ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

У статті розглянуто метод проектів як структурний елемент інформаційних технологій, за допомогою якого їх реалізація в професійній діяльності вчителя є більш дієвою й ефективною.

Конструювання навчального процесу у вищих навчальних закладах виконується двома шляхами: навчання через інформацію і навчання через діяльність. Сучасна вища школа покликана своєчасно виявити та розвивати творчі здібності студента, тобто не лише давати знання, а й формувати інтелектуальну й особистісну рефлексію та уміння оперувати ними в нестандартних ситуаціях.

Актуальним постає питання, як зробити студентів діяльнішими, зацікавленими, а не байдужими до навчання. Адже свідоме навчання можливе лише тоді, коли студент сам приймає рішення про необхідність засвоєння інформації певного змісту й у певній послідовності.

Педагогічний ВНЗ повинен сформувати головну якість особистості вчителя — здатність професійно та самостійно працювати. Головний шлях професійної самостійності педагога пролягає через виховання пізнавальної самостійності майбутнього вчителя.

Спостереження за студентами, їх тестування на різних етапах навчання й аналіз отриманих результатів свідчать, що існують значні індивідуальні можливості, зумовлені особливостями психічного й особистісного розвитку. Особливої уваги потребують критерії творчорозвинутої особистості: критичність мислення, наявність нахилу до доведення аргументовано висновків згідно творчого розв'язку завдання, чутливість до інформації, самостійність мислення, інтелектуальна ініціатива, творча уява тощо. Проблема активізації процесу навчання стала предметом дослідження таких вчених як О. Пометун, О. Комар, Т. Вахрущева, Л. Пироженко, К. Бабанов, А. Мартинець.

За традиційної системи навчання викладач виступає в ролі інформатора, контролера, судді, а студент — пасивного слухача та відповідача. Гнучкі інноваційні технології базуються на позиціях, відповідно з якими знання, ерудиція, аналітичні здібності та творчі способи діяльності здобуваються лише ціною власних зусиль. За таких умов педагог виступає в ролі організатора та консультанта. Інформаційний матеріал подається ним лише на такому рівні і в такому об'ємі, який забезпечує ефективну підготовку студентів до самостійної роботи та творчого пошуку розв'язку поставлених завдань. Будь-яка технологія навчання повинна бути мобільною і гнучкою, тобто здатною реагувати на швидкі зміни, адаптуватись до вимог викладачів і студентів, до практичного життя. Таким вимогам відповідають інформаційні технології навчання.

Таким чином, інформаційні технології є джерелом розвитку саморегуляції та свободи вибору майбутніх фахівців, потребою усвідомлення особистої відповідальності. Їх застосування сприяє здійсненню навчально-виховного процесу у ВНЗі й в атмосфері взаємодії емоційної співдружності викладача та студента, структуруванню педагогічного процесу на визнаній викладачем і студентами солідарній основі. Для того, щоб реалізувати важливі навчальні цілі, що постали перед сучасною школою В. А. Сластенін говорить про вимоги до особистості вчителя і до рівня професійно-педагогічної підготовки, серед них:

- 1) уміння аналізувати й оцінювати стан реально існуючих соціально-педагогічних явищ, причин, умови та характер їх виникнення і розвитку;
- 2) уміння добирати, аналізувати, проектувати навчально-виховний матеріал відповідно до мети навчання і виховання з урахуванням рівня освіченості та вихованості учня;
- 3) уміння аналізувати отримані результати відповідно до вихідних даних;

- 4) уміння аналізувати природу досягнень і недоліків у професійно-педагогічній діяльності;
- 5) уміння аналізувати досвід інших з метою узагальнення і перенесення ефективних форм, методів і прийомів у практику своєї роботи.

Задовольнити ці вимоги допоможе метод проектів, який комплексно реалізує низку педагогічних принципів: самостійність, діяльнісний підхід, актуалізацію суб'єктивної позиції студента в навчальному процесі, взаємозв'язки педагогічного процесу з навколишнім середовищем. Під час використання методу проектів активізується навчально-виховний процес, відбувається творча співпраця між його учасниками, з'являються і використовуються нові форми контролю знань, умінь і навичок. Проект є поєднанням теорії і практики. Він полягає не лише в постановці певного розумового завдання, а в практичному його виконанні. Часто ототожнюють два різних види діяльності — проектування й дослідження. Дослідження виявляє те, що вже існує, а проектна діяльність створює новий продукт, тобто проектування передбачає планування, аналіз, пошук, реалізацію, результат (замислив, спроектував, здійснив).

Алгоритм роботи над проектом

1. Організація проекту:
 - визначення теми й мети проекту;
 - формулювання проблеми;
 - гіпотези розв'язання проблеми.
2. Планування діяльності в проекті :
 - визначення джерел інформації;
 - опис бажаних кінцевих результатів;
 - розподіл завдань.
3. Дослідження теми проекту:
 - збір необхідної інформації;
 - аналіз зібраної інформації;
 - висновки, пропозиції.
4. Результати:
 - оформлення результату;
 - демонстрація (презентація) результату;
 - оцінка проекту.

Використання методу проектів дозволяє:

- формувати вміння викладача і студента виділяти й обирати найбільш цікаві й практично значущі теми для проектів;
- студентам — оволодіти значним арсеналом методів дослідження (аналіз літератури, пошук джерел інформації, збір та обробка даних, висунання гіпотез та методів їх вирішення тощо), набути комунікативної компетентності (вміння організувати і вести дискусію, вислуховувати інші точки зору, генерувати ідеї та ін.)
- викладачам і студентам — більш досконало оволодіти інформаційно-комунікаційними технологіями.

У процесі викладання курсу «Освітні технології» студентам пропонується індивідуально-дослідне завдання у формі захисту педагогічних проектів. Результати виконаних проектів повинні бути матеріальними, тобто оформленими у визначений спосіб з допомогою інформаційних технологій (відеофільм, щоденник, комп'ютерна газета, мультимедіа, презентація, веб-сторінка).

Одним зі структурних елементів методу проектів є портфоліо. Портфоліо проекту — комплект інформаційних, дидактичних і методичних матеріалів до навчального проекту, розроблений з метою його ефективної організації та навчання з теми, яка відповідає навчальній програмі базового курсу даної предметної галузі. Створення портфоліо — це процес збирання, перегляду, поповнення змістової методичної інформації, що стосується певної навчальної чи дослідницької теми, уроку, різних форм оцінювання діяльності учнів, прикладів їх робіт, відгуків інших людей.

Працюючи над портфоліо, потрібно враховувати:

- цільову аудиторію — для себе чи для перегляду іншими;
- мету (наприклад, створення портфоліо для того, щоб показати ефективність застосування комп'ютерних технологій у навчанні учнів);
- структуру — можна розмішувати, а також «живі свідчення» виконаної чи запланованої роботи (стандарти та програми, плани уроків, приклади учнівських робіт);
- відгуки на роботу вчителя, рекомендаційні листи.

Ці матеріали створюються вчителями та учнями (їх роль відіграють слухачі-вчителі) з використанням комп'ютерних технологій (засобів створення мультимедійних комп'ютерних презентацій, текстового та графічного редактора, комп'ютерних програм для створення веб-сайтів, здійснення пошуку інформації в Інтернеті, роботи з електронною поштою тощо).

Професійне портфоліо за результатами вивчення курсу «Освітні технології» повинно містити набір кращих фрагментів уроків з використанням таксономії цілей за Б. Блумом, інтерактивних технологій, технологічні карти уроків (за обраною спеціальністю), тестові завдання, найбільш ефективні методи педагогічної діагностики у процесі навчання і виховання, виховні заходи, статті, фотографії, вирізки з популярних та наукових видань, розроблену технологію власного професійного саморозвитку, технологію створення успіху в навчанні, створений «Портфель учня» тощо. Таке портфоліо можна переглянути і оцінити.

Ефективний результат який отримано завдяки використанню методу проектів це сформовані у студентів такі вміння самостійної роботи:

- самостійно аналізують педагогічні явища та розв'язують педагогічні завдання;
- використовують набуті знання та навички в процесі практичної роботи;
- творчо мислять при вирішенні професійних завдань;
- об'єктивно аналізують свою діяльність з метою її вдосконалення.

Апробація методу проектів в сучасних умовах засвідчила, що завдяки йому підвищується ефективність процесу навчання та виховання. Метод дає можливість реалізувати ряд найважливіших теоретичних положень, відкриває нові можливості в програмуванні та проектуванні навчально-виховного процесу. За допомогою методу проектів здійснюють міжпредметні зв'язки та отримують знання через взаємодію студентів між собою та викладачем, що є ключовим для розвитку інтелектуальних, дослідницьких здібностей студентів в умовах особистісно-орієнтованого навчання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Мартинець А.М. Нові педагогічні технології: інтерактивне. Відкритий урок. — 2003. — №7–8. — С. 27–31.
2. Пометун О. І. Енциклопедія інтерактивного навчання. — К., 2007. — С. 66–70.
3. Сластенин В. А., Исаев И. Ф., Шиянов Е. Н. Педагогика: Учебное пособие для высших учебных заведений / Под ред. В. А. Сластенина. — М.: Издательский центр «Академия», 2002. — 576 с.

Оксана СТРУК

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПРОВЕДЕННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ПРИ НАПИСАННІ ПРОЕКТІВ ПРОГРАМИ «INTEL □ НАВЧАННЯ ДЛЯ МАЙБУТНЬОГО»

Стаття присвячена аналізу недоліків, які виникають на різних етапах розробки навчального дослідження при написанні проектів програми «Intel □ Навчання для майбутнього». Зроблено аналіз вікових особливостей психології школярів. Подано рекомендації щодо врахування таких особливостей при створенні проектів.

Мета: дати рекомендації та вказати способи усунення помилок в розробці навчальних досліджень при написанні проектів програми «Intel □ Навчання для майбутнього».

Аналіз останніх досліджень і публікацій. ТНПУ імені Володимира Гнатюка бере участь в програмі «Intel □ Навчання для майбутнього» з квітня 2006 року, коли під керівництвом Н. В. Морзе і Н. П. Дементєєвської пройшов перший тренінг для викладачів ТНПУ. З того часу